

Четири години од нападот на Ал Каида врз Америка. Сите се сеќаваме како беше, како од филмовите. Како Холивуд сè да режираше. Ниту компјутер тоа не можеше да го направи. Во високите разузнавачки кругови во САД владееше мислењето дека Ал Каида е глобално распоредена паравоена групација, со намера да се впушти во воени и во други судири од неконвенционален тип, со низок интензитет. Но, 11 септември беше пресвртница во таквото толкување. Америка не беше во состојба да се одбрани од глобалниот тероризам. Денешната цел на американската администрација е едноставна, но и тешка - повеќе да не се повтори 11 септември. Во спротивно, за Бушовата администрација, но и за секоја следна, повторувањето на истото сценарио би било вовед во драстични и несогледливи про-

мени во цивилизацискиот статус на американското општество.

За Ал Каида и за Осам бин Ладен, исто така, постои воена цел и далеку е посложена од американската. Таа опфаќа далекусежни и краткорочни фази. Се сведува на создавање исламска империја од Мароко до Минданао, од Палестина до Шпанија и делови на Германија во Европа. Краткорочно, таа опфаќа мобилизација на непријателот преку невидени злодела и злосторства, кои неписмениот и простиот народ во светот би им ги припишал на САД или на сојузниците, противници на исламот. На тој начин би се извршила сеопфатна мобилизација на борбените единици. Изминативе четири години Американците длабоко нагазија во борбата против планетарниот тероризам. Тие веројатно се плашат од нов удар на Ал Каида, па оттука акциите кои

на, па оттука Ал Каида мораше да наметне нова игра, менувајќи се како камелен. Овие четири години многумина го поставија прашањето колку американската разузнавачка служба ЦИА успешно се инфилтрира во Ал Каида. Автентични анализи говорат дека Американците сè уште немаат јасна слика за изгледот на костурот на оваа терористичка организација и дека анализите се речиси сосема исти како пред 11 септември. Досегашните успеси на ЦИА и на сојузничките разузнавачки служби, сепак не се сосема доволни за нови клучни одлуки во борбата против неа. Вашингтон се одлучи на двојна подготовка на војната против тероризмот: на дефанзивни активности и на офанзивни воени акции. Во првите спаѓаат т.н. домашни мерки, како што се, подобрувањето на внатрешната безбедност, пред сè, на авиосообра-

КАКОВ ЌЕ БИДЕ "САТАРОТ" ЗА ПОТЕНЦИЈАЛНАТА ИСЛАМСКА ИМПЕРИЈА?!

На светот, случувањата на 11 септември му покажаа дека и Америка не е во состојба да се одбрани од глобалниот тероризам. Денешната цел на американската администрација е едноставна, но и тешка - повеќе никогаш да не се повтори 11 септември, затоа што повторувањето на истото сценарио би било вовед во драстични и несогледливи промени во цивилизацискиот статус на американското општество, поради што таа длабоко нагази во борбата против планетарниот тероризам. САД се обидуваат да ги насетат ударите. По уривањето на власта на Талибанците во Авганистан, Ал Каида дефинитивно го нема оној степен на заштита кој таму го уживаше. Сега се поставува прашањето за основноста на стратегијата на т.н. превентивен удар. Таков пример или, пак, делумен, е Ирак. Војната меѓу САД и Ал Каида се води на недефинирани подрачја.

Пишува: **Мишко ТАЛЕСКИ**

ги преземаат се интензивни и страотни. Четири години по атакот врз Њујорк и Вашингтон може да се каже дека

Американците се успешни во совладувањето на злото на XXI век.

БУДЕЊЕ НА СВЕТОТ

САД во ништо не се спречени да продолжат со борбата против тероризмот не само на своја, туку и на туѓа територија. Но, и покрај успешноста, сепак најмоќната терористичка мрежа во светот сè уште не е деморализирана и дезорганизирана. И покрај загубите таа сè уште е витална и способна за удари со помал интензитет. Двегодишната пауза во нападите на Ал Каида покренала одредени прашања - дали таа е уништена, дали таа сè уште постои? Најдобриот демант дојде во 2003 година со нападот врз железничката станица во Мадрид и со бомбашките напади во лондонското метро. Ал Каида повторно го разбуди светот и го потсети дека таа е тука, дека мисијата сè уште не ѝ е завршена. Мрежата на Бин Ладен се приспособи на новите услови во геостратешкото опкружување. Светот стана поинаков од оној во 2001 годи-

кајот, основањето министерство за внатрешна безбедност и значајно менување на правосудниот систем со подзаконски акти со кои се осигурува поголема безбедност, но не се поткопуваат човековите права. Интересен е фактот што уште од времето на Граѓанската војна, Америка не водела војна на сопствена територија. Донекаде, американскиот напад во Авганистан беше успешен. Таму Ал Каида се откажа од довчерашните заштитници, ги остави на милост и на немилост нивните симпатизери и бесрамно се повлече во Иран, Централна Азија и Пакистан. Еден детаљ укажува на погрешните проценки на тогашните планери на Ал Каида. Го убиваат водачот на северниот сојуз, Ахмед Шах Масуд, погрешно сметајќи дека тоа ќе биде во нивна корист. Без него на политичката и на воената сцена, по американската интервенција, Талибанците со или без Ал Каида беа во состојба да почнат да го ослободуваат Авганистан. Меѓутоа, се случува нешто сосема друго. Под финансиски притисоци, диригирано од Москва и од Вашингтон, северниот сојуз се обновува со зајакнати структури и со технолошка моќ во вооружените капацитети. Некои заклучија дека најголемиот удар на Бин Ладен во Авганистан му го зададе Москва, а не Вашингтон. Северниот сојуз, кој прерасна во официјална воена група на претседателот Карзаи, има контрола са-

КАМЕЛЕОНОТ ЈА ПРЕТВОРИ МАЧКАТА ВО ГЛУШЕЦ

Автентични анализи говорат дека Американците сè уште немаат јасна слика за изгледот на костурот на терористичката организација Ал Каида и дека анализите се речиси сосема исти како и пред 11 септември. Досегашните успеси на разузнавачките служби не се доволни за нови клучни одлуки во борбата против неа. Вашингтон се одлучи на двојна подготовка на војната против тероризмот: на дефанзивни активности и на офанзивни воени акции.

Значи, САД сè уште немаат превентивен одбранбен механизам кој би ги спречил припадниците на оваа организација да извршат определен атак.

Мачката и глушецот ќе продолжат да се бркаат. На потег се помоќните.

Потребна е превенција, а не задоцнети истраги за новите жртви и катастрофалните материјални штети.

мо врз поголемите урбани средини. Дурито ниту присуството на американските и на другите меѓународни воени сили не гарантира целосна контрола на влијателните населени места во оваа азиска држава. Одговорот на Бушовата администрација беше логичен. Почнаа тренинзи од воен карактер во земјите потенцијални жртви на Ал Каида. Тоа се Франција, Турција, Јемен и Белгија како центар на НАТО пактот. Целта е да се утврдат одделни локации ширум светот, со цел подобрување на нивната безбедност, но и отворање синџир на нови одбранбени локации за брзо дејствување на секоја точка на планетата. Американското реагирање и напаѓање на цели на Ал Каида се случува периодично и, пред сè, во оној момент кога терористите ќе извршат нови напади, но и пред тоа. Значи, тие сè уште немаат превентивен одбранбен механизам кој би ги спречил припадниците на таа организација да извршат определен атак. САД се обидуваат да ги насетат ударите. По уривањето на власта на Талибанците во Авганистан, Ал Каида дефинитивно го нема оној степен на заштита кој таму го уживаше. Сега се поставува прашањето за основаноста на стратегијата на т.н. превентивен удар. Таков пример или, пак, делумен, е Ирак. Уште при интервенцијата врз Авганистан, секретарот Пауел рече дека следен на метата на Вашинг-

тон е Ирак. Нападот врз Ирак не беше заради поседувањето извесни количества хемиско или биолошко оружје, не беше опасноста од диктатура на Садам Хусеин туку, пред сè, стравот на Американците за Ирак да не се претвори во засолниште на пребегнатите терористички формации на Ал Каида од Авганистан.

ДИПЛОМАТИЈА И ВОЈНА

Денешните современи геостратешки аналитичари сè почесто го студираат прашањето дали борбата против глобалниот тероризам може да се добие по воен пат. Тие сметаат дека таа војна може да се добие исклучително преку агентурското дејствување во комбинација со дипломатски стратешките активности на регионалните заедници. Поголем дел од познатите познавачи на приликите на планетарниот тероризам ќе речат дека Америка нема вистинска информација дали и во колкава мерка ја оштетила структурата на Ал Каида. Од друга страна, Ал Каида е најверојатно оштетена повеќе и отколку што самата Америка мисли. По нападите од 11 септември медиумите беа записани од разноразни информации и шпекулации. Дали Осамата е жив или мртов, дали неговата организација сè уште постои, дали е разделена или консолидирана се само дел од пра-

шањата кои до ден денес се поставуваат. Војната меѓу САД и Ал Каида се води на недефинирани подрачја, често се менува интензитетот, досега не се случило директно спротивставување на силите. Терористите немаат директен судир со Бинладеновите структури. Тие сакаат да го ослабнат Буш преку цивилни жртви, преку колатералната штета која ја предизвикуваат. Целите и на Вашингтон и на Ал Каида сепак се фокусираат на едно потесно подрачје - тоа е Блискиот Исток. САД не смеат да го напуштат тој регион, бидејќи прво - ќе ја изгубат војната против тероризмот, и второ - нема да можат да ги контролираат стратешките извори на нафта. Во следната фаза се очекува Ал Каида да ги вовлече Американците во однапред осуден неуспех, но за да се случи тоа мораат да обезбедат поддршка од локалните режими. На тој начин тие би се нашле во вкрстен оган - на САД ќе им даваат поддршка во војната против тероризмот, а од друга страна би се соочиле со отпор на населението кое таквата борба би ја сфатило како војна против исламот воопшто. Тоа навистина не е точно, но би се искористило во придобивањето на простиот народ на Средниот Исток за создавање некаква предвоена слика. Кога САД би биле вовлечени во повеќе раздвоени воени судири, тоа би ги овозможило на Ал Каида дејствување како на територијата на Америка, но би било и отскочна штица за акции низ Европа, Далечниот Исток, но и во Средна Азија. Генерално, се наметнува прашањето може ли да се повтори 11 септември во толкав обем гледано од денешен агол? Мнозинството велат - во никој случај. Иако низ светот Ал Каида мобилизира нови борци и бомбаши самоубијци преку создавање т.н. беби ќелии, сепак моќта ѝ е далеку послаба од онаа пред четири години кога ги ранија Њујорк и Вашингтон. Беби ќелиите се основаат со задача следните години да изнудат воен одговор против САД, замислувајќи го како праведен одговор по неколкуте воени интервенции на Америка низ светот. На планерите на Ал Каида не им се брза. Познато им е дека исламската империја, како што тие ја замислуваат не може да се создаде со еден напад, за една година. Тоа мора да биде процес, кој ќе опфаќа комбинација на повеќе фактори, процес кој би траел стотина години или помалку во зависност од мудроста и силината на исламските борци и водачи. Ал Каида е сè уште жива и витална. Добро и вешто ги проценува моментите кога треба да ги зададе ударите против западната цивилизација. Мачката и глушецот ќе продолжат да се бркаат. На потег се помоќните. Треба превенција, а не задоцнети истраги за новите жртви и катастрофалните материјални штети. Потребна е акција секаде и во секое време, без исклучок и без двојни стандарди.